

Мінняйленко І.В., к.е.н., доцент; Коротченко Є.А., магістрант;
Щур-Дунець О.І., студент
*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У СФЕРІ ГЕОЛОГОРОЗВІДКИ

Історично складалося так, що основними факторами виробництва завжди вважалися праця та капітал. Але у сучасному світі до цих факторів, безперечно, можна віднести і інновації. Світовий досвід розвинених країн (США, Західна Європа, Японія, Китай) демонструє, що в сучасності інноваційний розвиток є одним з надважливих факторів виробництва, як країн, так і окремих фірм. Насамперед розвинені країни досягли успіхів, в першу чергу, завдяки технічному прогресу, розвитку технологій, впровадженням інноваційної концепції «бережливого виробництва» та ін. Інакше кажучи в сучасності економічне зростання залежить в першу чергу від інноваційної активності країн та зокрема фірм [1].

Нарощування інноваційної активності можливо за рахунок реалізації інноваційних проектів та вдосконалення інноваційного підприємництва.

Особливості інноваційного підприємництва та впровадження інноваційних проектів розглядали такі видатні спеціалісти як: Р. Брейлі, Ю.Брігхем, Е.Долан, П.Друкер, Ф. Котлер, Г. Фостер, Ф. Бегьюллі та інші [2].

Перехід на інтенсивний розвиток виробництва та формування інноваційного підприємництва на підприємствах у сфері геологорозвідки – одна з найважливіших задач, важливість якої, дуже складно перебільшити. Адже стратегічний фактор розвитку таких підприємств є інновації, які сприяють росту доходності підприємства. Саме впровадження інноваційних технологій дає змогу таким підприємствам йти «в ногу з часом», та дає здатність до повноцінної конкуренції з іншими фірмами.

Інновації на підприємстві «Укрнаукагеоцентр» знаходяться на досить високому рівні – на підприємстві використовується високотехнологічне лабораторне обладнання німецького виробництва, яке було передано підприємству у 2014 році. На вітчизняному ринку це обладнання має дуже важливе значення, незважаючи на те, що у Німеччині вже застаріло і не використовується.

Також впроваджуються окремі інноваційні рішення, які позитивно впливають на діяльність даного підприємства. Так, у 2018 році головним енергетиком (по сумісництву інженером з дослідження свердловин) було розроблено пристрій, що дозволяє вимірювати опір матеріалів, завдяки чому у 2019 році було додатково виграно два тендери, брати участь в якому без наявності даного пристрою на балансі підприємства було б неможливо. Також у 2016 році було впроваджено автоматичну систему опалення будинку офісу підприємства за рахунок чого було зменшено витрати об'ємів газу на 21% в наступному опалювальному сезоні 2018-2019 року та на 32% у 2019-2020 році в порівнянні з середніми розрахунками на період 2013-2017 рр. У сфері охорони праці впроваджується інноваційна концепція «нульового травматизму», реалізація якої забезпечило дуже низький рівень травматизму на підприємстві.

Втім на досліджуваному підприємстві не має централізованої системи впровадження інноваційних проектів, що призводить до значних втрат в конкурентоспроможності підприємства у порівнянні з найближчими конкурентами. Інноваційна діяльність на підприємстві носить ситуативний характер, тобто інноваційні заходи на підприємстві впроваджуються у разі їх очевидної необхідності. При виникненні ситуації, коли потрібно

провести модернізацію процесу або технології чи обладнання, то це питання вирішується на рівні генерального директора, без якого цей процес неможливо не те що впровадити, але й запропонувати. Іншими словами на підприємстві не має відповідальної особи за інноваційну діяльність. Це негативно відображається на ефективності діяльності ДП «Укрнаукагеоцентр», так як в повній мірі не використовується його інноваційний потенціал.

У своїй більшості інноваційне підприємництво на ДП «Укрнаукагеоцентр» зосереджена на моніторингу ключових конкурентів на ринку геологорозвідки та аналізу їх можливостей, технологій та обладнання, які мають стратегічне значення у конкурентоспроможності фірм. Тому ДП «Укрнаукагеоцентр» має недостатню швидкість впровадження сучасних технологій – інноваційний потенціал у підприємства набагато більше, ніж його використовують.

Це призводить до значних втрат ринку збуту. Так, приблизно 75-80 % прибутку підприємство отримує через тендери (публічні закупівлі через систему «PROZORRO»). Підприємство одержує перемогу приблизно у 20% (один із п'яти) всіх тендерів, в яких бере участь. При цьому, часто вартість, яку пропонує через тендерні закупівлі у ДП «Укрнаукагеоцентр» – найнижча, але закупівля може не відбуватися (перевагу надають конкурентові). Така ситуація зумовлена тим, що крім економічної вигоди для замовника важливі і інші фактори, наприклад експлуатаційні витрати об'єкту (свердловини), умови гарантійного обслуговування об'єкту, терміни виконання договору, або можливість обслуговування об'єкту після завершення робіт. І досить часто ДП «Укрнаукагеоцентр» програє тендери через банальну нестачу окремих видів обладнання, яке заявлене в тендерній документації як необхідне, або їх невідповідності вимогам замовлення.

На думку авторів у сфері тендерних закупок є можливість за рахунок впровадження інноваційних проектів збільшити:

по-перше, кількість тендерів в яких може брати участь підприємство. Цього можна досягти забезпеченням підприємства тими засобами та послугами, яких не вистачає для участі у тих тендерах;

по-друге, можливо збільшити кількість виграних тендерів за рахунок впровадження тендерного комітету, в якому б мали працювати професіонали.

У сфері внутрішньої діяльності підприємства можна зазначити наступні потенціальні сфери впровадження інновацій:

економія електроенергії (зменшення фактичного енергопостачання) за рахунок впровадження систем збереження електроенергії, оскільки на даній ділянці можна впровадити більш раціональне витрачання електроенергії;

економія палива, або зменшення витрат на паливо за рахунок забезпечення автопарку, який витрачає найбільшу кількість палива тими засобами, які мають їх знизити.

З урахуванням вищезгаданих потенціальних можливостей доцільно розробити механізм вдосконалення інноваційного підприємництва та портфель інноваційних проектів для ДП «Укрнаукагеоцентр».

Список використаних джерел

1. Інновації в цифровій економіці: рекомендації британських вчених. *Експертний центр електронного державного управління*. URL: <http://d-russia.ru/innovatsii-v-tsifrovoj-ekonomike-rekomendatsiibritanskikh-uchyonyh.html>

2. Kelly K. *New Rules for the New Economy: 10 radical strategies for a connected world*. New York: Viking, 1998. 224 p.